ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ)
ΤΗΣ 19ης ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1984 [1]

Michel Advernier και λοιποί κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«Υπάλληλος — εκκαθάριση του μισθολογικού πίνακα»

Υπόθεση 211/80

Περίληψη

Υπάλληλοι — Αποδοχές — Νέα μέθοδος αναπροσαρμογής — Ενσωμάτωση των διορθωτικών συντελεστών στους μισθολογικούς πίνακες — Άρση των ανισοτήτων που προκλήθηκαν από την ενσωμάτωση αυτή — Κανονισμός του Συμβουλίου 160/80 — Ένσταση ελλείψεως νομιμότητας — Απόρριψη

Στην υπόθεση 211/80,

MICHEL ADVERNIER ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΙ, υπάλληλοι της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενοι από τον Georges Vandersanden, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο την Janine Biver, 2, rue Goethe, Λουξεμβούργο,

προσφεύγοντες,

κατά

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, εκπροσωπούμενης από το νομικό της σύμβουλο Raymond Baeyens, επικουρούμενο από τον Robert Andersen, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Oreste Montalto, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο αίτημα ακυρώσεως της απόφασης της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 28ης Ιουλίου 1980, που απέρριψε ρητά τη διοικητική ένσταση των προσφευγόντων κατά της απόφασης της Επιτροπής με την

1 — Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

οποία εκκαθάρισε τις αποδοχές τους βάσει του κανονισμού 160/80 του Συμβουλίου, περί τροποποιήσεως του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και του καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων (ΕΕ ειδ. έκδ 01/002, σ. 131),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

συγκείμενο από τους T. Koopmans, πρόεδρο τμήματος, A. O'Keeffe και G. Bosco, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: S. Rozès
γραμματέας: A. W. H. Meij, εισηγητής

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, η εξέλιξη της διαδικασίας, τα αιτήματα, καθώς και οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων συνοψίζονται ως εξής:

I — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

1. Σύμφωνα με το άρθρο 65, παράγραφος 1, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, το Συμβούλιο εξετάζει το επίπεδο των αποδοχών των μονίμων και των λοιπών υπαλλήλων των Κοινοτήτων και αποφασίζει για ενδεχόμενη αναπροσαρμογή τους.

Το άρθρο 64 του Κανονισμού προβλέπει εξάλλου τη δυνατότητα προσαρμογής των αποδοχών βάσει ενός διορθωτικού συντελεστή ανάλογα με τις συνθήκες ζωής στους διάφορους τόπους υπηρεσίας. Κατά το άρθρο 65, παράγραφος 2, σε περίπτωση ουσιώδους μεταβολής του κόστους ζωής, το Συμβούλιο αποφασίζει, εντός προθεσμίας δύο μηνών κατά ανώτατο όριο, μέτρα για την προσαρμογή των διορθωτικών συντελεστών.

Στη συνεδρίασή του της 29ης Ιουνίου 1976, το Συμβούλιο θέσπισε νέα μέθοδο για την αναπροσαρμογή των αποδοχών των μονίμων και των λοιπών υπαλλήλων των Κοινοτήτων.

Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η θέσπιση της νέας αυτής μεθόδου αναπροσαρμογής αποσκοπούσε, μεταξύ άλλων,

να ενσωματώσει το διορθωτικό συντελεστή, ο οποίος ανερχόταν τότε στο 148,7 για το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο, στους πίνακες βασικών μισθών. Χωρίς συνακόλουθα μέτρα η ενσωμάτωση αυτή συνεπαγόταν μείωση των καθαρών αποδοχών διότι οι βασικοί μισθοί, οι οποίοι είχαν αυξηθεί με τον τρόπο αυτό, χρησίμευαν επίσης ως φορολογική βάση για τον κοινοτικό φόρο και τις άλλες υποχρεωτικές κρατήσεις.

Προκειμένου να επανορθωθεί η κατάσταση αυτή, οι εκπρόσωποι του προσωπικού, κατά το διάλογο με το Συμβούλιο πριν από τη θέσπιση της νέας μεθόδου, είχαν προτείνει να εφαρμοστεί επί των φορολογητέων κλιμακίων των αποδοχών όχι μόνο ο νέος διορθωτικός συντελεστής που θα αποφασιζόταν αλλά επίσης και ο ενσωματωμένος διορθωτικός συντελεστής. Οι εκπρόσωποι επέστησαν επιπλέον την προσοχή στον κίνδυνο να προκληθούν ανισότητες από την ενσωμάτωση διορθωτικών συντελεστών αν ληφθεί ως βάση η πιο δυσμενής κατάσταση, παραδείγματος χάρη η κατάσταση άγαμου υπαλλήλου που δεν δικαιούται τις διάφορες αποζημιώσεις. Το Συμβούλιο εντούτοις ακολούθησε άλλη οδό για να αποφύγει μείωση των καθαρών αποδοχών, χωρίς να προβλέψει αναπροσαρμογή των κλιμακίων που υπόκεινται σε κοινοτικό φόρο παράλληλο με την αύξηση των βασικών μισθών.

Η νέα μέθοδος αναπροσαρμογής, η οποία θεσπίστηκε στις 29 Ιουνίου 1976, προβλέπει ότι το Συμβούλιο αποφασίζει για την αναπροσαρμογή των καθαρών αποδοχών και ότι το ποσό που καθορίζεται με τον τρόπο αυτό ενσωματώνεται στους πίνακες μισθών του άρθρου 66 του Κανονισμού και του άρθρου 63 του καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού, σύμφωνα με την εξής μέθοδο:

«— το ποσό των καθαρών αποδοχών που αντιστοιχεί σε κάθε κλιμάκιο κάθε βαθμού των μόνιμων υπαλλήλων και σε κάθε ομάδα κάθε κατηγορίας των λοιπών υπαλλήλων αναπροσαρμόζεται βάσει ποσοστού που αποφασίζεται·

— ο νέος πίνακας ακαθάριστων αποδοχών καταρτίζεται με τον προσδιορισμό, για κάθε κλιμάκιο ή κατηγορία, του μικτού ποσού από το οποίο, μετά αφαίρεση του φόρου και των υποχρεωτικών κρατήσεων, προκύπτει το καθαρό ποσό τροποποιημένο σύμφωνα με τα παραπάνω·

— γι' αυτή τη μετατροπή των καθαρών ποσών σε ακαθάριστα, λαμβάνεται υπόψη η κατάσταση άγαμου υπαλλήλου που δεν δικαιούται διαφόρων αποζημιώσεων·

— η ενσωμάτωση του καθαρού ποσού στον πίνακα μισθών έχει ως αποτέλεσμα ο μεν διορθωτικός συντελεστής για το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο να καθοριστεί στο 100 %, οι δε διορθωτικοί συντελεστές για τις άλλες χώρες τοποθέτησης προσαρμόζονται λαμβανομένης υπόψη της σχέσης μεταξύ των δεικτών μεταβολής του κόστους ζωής στις χώρες αυτές και του δείκτη μεταβολής του κόστους ζωής στις Βρυξέλλες που σε όλες τις περιπτώσεις εκφράζονται με κοινούς δείκτες».

Η νέα μέθοδος προβλέπει συνεπώς

— ότι ενδεχόμενη ενδιάμεση προσαρμογή των αποδοχών, η οποία αποφασίζεται δυνάμει του άρθρου 65, παράγραφος 2, του κανονισμού και διενεργείται μέσω αναπροσαρμογής των σχετικών διορθωτικών συντελεστών, αφαιρείται στο πλαίσιο της επόμενης ετήσιας εξέτασης·

— ότι ο διορθωτικός συντελεστής που υπήρχε τότε για το Βέλγιο και το Λου-

ξεμβούργο ενσωματώνεται στους πίνακες μισθών, σύμφωνα με τις παραπάνω λεπτομέρειες· ο διορθωτικός συντελεστής για το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο, μεταπίπτει έτσι στο 100 % και οι διορθωτικοί συντελεστές για τις άλλες χώρες τοποθέτησης προσαρμόζονται ανάλογα.

Προβλέπεται, επιπλέον, ρήτρα αναθεώρησης της μεθόδου «προκειμένου ιδίως να προσδιοριστούν ενδεχόμενες μεταγενέστερες βελτιώσεις και να αρθούν ενδεχόμενες ανισότητες».

Η ενσωμάτωση των διορθωτικών συντελεστών στους πίνακες μισθών εφαρμόστηκε για πρώτη φορά από τον κανονισμό 3177/76 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1976, περί αναπροσαρμογής των αποδοχών και των συντάξεων των μονίμων και των λοιπών υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και των διορθωτικών συντελεστών των εν λόγω αποδοχών και συντάξεων (JO L 359, σ. 1). Ο διορθωτικός συντελεστής για το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο, ο οποίος από 1ης Ιουλίου 1976 είχε καθοριστεί στο 157,8, βάσει του κανονισμού αυτού μειώθηκε από 1ης Ιανουαρίου 1977 στο 100 παράλληλα με την έκδοση νέων πινάκων που ισχύουν επίσης από 1ης Ιανουαρίου 1977.

2. Τα μέτρα αυτά προκάλεσαν ανισότητες στις αποδοχές των υπαλλήλων προς όφελος εκείνων που δικαιούνται μειώσεων των φορολογητέων εισοδημάτων τους και/ή αποζημίωσης αποδημίας. Ενόψει των ανισοτήτων αυτών και για να αποφύγει την επανάληψή τους στο μέλλον, το Συμβούλιο, με τον κανονισμό του 2859/77 της 19ης Δεκεμβρίου 1977, περί αναπροσαρμογής των αποδοχών και των συντάξεων των μονίμων και των λοιπών υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και των συντελεστών αναπροσαρμογής των εν λόγω αποδοχών και συντάξεων (JO L 330, σ. 1), τροποποίησε τον κανονισμό του Συμβουλίου 260/68 της 29ης Φεβρουαρίου 1968, περί καθορισμού των όρων και της διαδικασίας επιβολής του φόρου του θεσπισθέντος υπέρ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/001, σ. 115). Βάσει της τροποποίησης αυτής, για την περίοδο από 1ης Ιουλίου 1977 έως 30 Ιουνίου 1978, στα κλιμάκια που υπόκεινται σε κοινοτικό φόρο είχε εφαρμογή ο διορθωτικός συντελεστής 106,084 %.

Στη συνέχεια, με απόφαση της 26ης Ιουνίου 1978, το Συμβούλιο τροποποίησε τη μέθοδο προσαρμογής, η οποία είχε θεσπιστεί στις 29 Ιουνίου 1976, και εισήγαγε μέθοδο για τη διόρθωση των φορολογικών κλιμακίων που προβλέπονται στο άρθρο 4 του παραπάνω κανονισμού του Συμβουλίου 260/68.

Μολονότι με τον τρόπο αυτό το Συμβούλιο απέφυγε την επανάληψη της ανισότητας που είχε σημειωθεί από την εφαρμογή του κανονισμού 3177/76 κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου μέχρι 30 Ιουνίου 1977, αυτό δεν σήμαινε βέβαια ότι, επειδή οι μεταγενέστερες αναπροσαρμογές των αποδοχών βασίζονταν στον πίνακα που καταρτίστηκε από τον κανονισμό αυτό, η ανισότητα στην οποία κατέληγε ο κανονισμός συνεχιζόταν από έτος σε έτος.

Εκτιμώντας ότι μετά από την ενσωμάτωση του διορθωτικού συντελεστή 157,8 στους πίνακες βασικών μισθών, η οποία αποφασίστηκε το Δεκέμβριο 1976 και άρχισε να ισχύει από 1ης Ιανουαρίου 1977, διαπιστώθηκε ότι ο τρόπος με τον οποίο πραγματοποιήθηκε η ενσωμάτωση αυτή κατέληγε σε ανεπιθύμητες αυξήσεις χρηματικών αποδοχών, το Συμβούλιο, προκειμένου να θέσει τέλος στην κατάσταση αυτή, εξέδωσε στις 21 Ιανουαρίου 1980 τον κανονισμό 160/80 περί τροποποιήσεως του κανο-

νισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/002, σ. 131). Ο κανονισμός αυτός θέσπισε νέο πίνακα μεικτών μηνιαίων μισθών που καταργούσε τις εν λόγω ανισότητες. Άρχισε να ισχύει από 27ης Ιανουαρίου 1980 και εφαρμόζεται από 1ης Ιουλίου 1979. Προβλέπει εντούτοις ότι δεν επιστρέφεται κανένα ποσό από τους μισθούς που καταβλήθηκαν μεταξύ 1ης Ιουλίου 1979 και της ημερομηνίας έναρξης της ισχύος του. Θεσπίζει εξάλλου ένα μεταβατικό καθεστώς υπέρ των υπαλλήλων που υπέστησαν εισοδηματική ζημία λόγω της εφαρμογής του νέου πίνακα. Στους υπαλλήλους αυτούς, και για όσο χρόνο η εφαρμογή του νέου πίνακα τους προκαλούσε εισοδηματική ζημία, διατηρήθηκε το προηγούμενο ευεργετικό καθεστώς.

Αυθημερόν εκδόθηκε ο κανονισμός 161/80 του Συμβουλίου, περί ετησίας αναπροσαρμογής των αποδοχών που προκύπτουν από τους εκκαθαρισμένους πίνακες (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/002, σ. 135), που είχε εφαρμογή επίσης από 1ης Ιουλίου 1979, κατόπιν του οποίου αφομοιώθηκαν οι μειώσεις των βασικών μισθών οι οποίες είχαν επέλθει απ' αυτή την εκκαθάριση του πίνακα, πλην ορισμένων ειδικών περιπτώσεων.

3. Με ανακοίνωση της διοίκησης της 11ης Φεβρουαρίου 1980, η Επιτροπή πληροφόρησε τους μόνιμους και τους λοιπούς υπαλλήλους της ότι οι αποδοχές του μήνα Φεβρουαρίου 1980 θα υπολογίζονταν ακόμη βάσει των παλαιών πινάκων και διορθωτικών συντελεστών και ότι οι χρηματικές διαφορές που προκύπτουν από τους νέους πίνακες και διορθωτικούς συντελεστές θα καταβάλλονταν ξεχωριστά.

Όλοι οι προσφεύγοντες υπέβαλαν, δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του Κανονισμού, ένσταση με ίδιο περιεχόμενο κατά του εκκαθαριστικού σημειώματος αποδοχών για το μήνα Μάρτιο 1980 και κατά του εκκαθαριστικού σημειώματος των καθυστερούμενων διαφορών επί των αποδοχών για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 1979 έως 29 Φεβρουαρίου 1980. Υποστήριζαν ότι οι αποφάσεις της Επιτροπής, που υποκρύπτονται στα εκκαθαριστικά αυτά σημειώματα, είναι παράνομες καθόσο εφαρμόζουν τον κανονισμό 160/80 ο οποίος, κατά την άποψή τους, φέρει το στίγμα της παρανομίας.

Επειδή η Επιτροπή απέρριψε ρητά τις ενστάσεις αυτές, με έγγραφο της 28ης Ιουλίου 1980, οι προσφεύγοντες άσκησαν την παρούσα ομαδική προσφυγή στις 27 Οκτωβρίου 1980.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

Ο πρόεδρος όμως του πρώτου τμήματος, μετά από αίτηση των προσφευγόντων, ανέβαλε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας μέχρις ότου εκδοθεί η απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση 59/81, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, και η οποία εκδόθηκε στις 6 Οκτωβρίου 1982.

II — Αιτήματα των διαδίκων

Οι *προσφεύγοντες* ζητούν από το Δικαστήριο:

«— να αναγνωρίσει ότι η παρούσα προσφυγή είναι παραδεκτή και βάσιμη·

— να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα».

Η *Επιτροπή* ζητεί από το Δικαστήριο:

«— να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·

— να καταδικάσει τους προσφεύγοντες στα δικαστικά έξοδα».

III — Λόγοι και επιχειρήματα των διαδίκων

Οι *προσφεύγοντες* σημειώνουν καταρχάς ότι η προσφυγή στρέφεται κατά των εκκα-

θαριστικών σημειωμάτων για τις καθυστερούμενες διαφορές και κατά των εκκαθαριστικών σημειωμάτων αποδοχών για το Μάρτιο 1980, των οποίων ζητείται η ακύρωση καθόσο αυτά τα εκκαθαριστικά σημειώματα αντικατοπτρίζουν την εφαρμογή των εκκαθαρισμένων πινάκων που θέσπισε ο κανονισμός 160/80. Πρόκειται επομένως για αίτημα περί ακυρώσεως ατομικών πράξεων το οποίο συνοδεύεται από ένσταση ελλείψεως νομιμότητας κατά του κανονισμού 160/80 του Συμβουλίου.

Προς υποστήριξη της ένστασης αυτής οι προσφεύγοντες επικαλούνται έξι λόγους.

Πρώτον, ο κανονισμός 160/80 στηρίζεται σε πεπλανημένη αιτιολογία. Αντίθετα προς όσα αναφέρονται στη δεύτερη αιτιολογική σκέψη, δεν στέκει ότι ο κανονισμός αυτός εκδόθηκε για να διορθώσει «ανεπιθύμητες αυξήσεις» χρηματικών αποδοχών οι οποίες προκύπτουν από την ενσωμάτωση του διορθωτικού συντελεστή στους μισθολογικούς πίνακες.

Πράγματι, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό 3177/76, ο οποίος προκάλεσε τις χρηματικές αυξήσεις που επανόρθωσε ο κανονισμός 160/80, παρά την αντίθετη γνώμη της Επιτροπής, των εκπροσώπων του προσωπικού και της ομάδας «κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης» και αφού οι εκπρόσωποι του προσωπικού είχαν επιστήσει ρητά την προσοχή στο ζήτημα των ανισοτήτων. Το Συμβούλιο, εξάλλου, είχε ήδη κατά το παρελθόν πειραματιστεί δύο φορές με την ίδια αυτή μέθοδο η οποία είχε προκαλέσει τα ίδια αποτελέσματα. Κατά τους προσφεύγοντες, το Συμβούλιο είχε ενημερωθεί πλήρως για τους κινδύνους ανισοτήτων οι οποίοι ήταν συνυφασμένοι με την προβλεπόμενη διαδικασία.

Στην ίδια σειρά σκέψεων οι προσφεύγοντες με τον τρίτο λόγο τους υποστηρίζουν ότι το Συμβούλιο, εκδίδοντας τον κανονισμό 3177/76 παρά τις προειδοποιήσεις που του απευθύνθηκαν, παρέβη το καθήκον προνοίας κατά την άσκηση διοίκησης. Εφόσον έτσι το Συμβούλιο εν γνώσει του ανέλαβε τον κίνδυνο να αντιμετωπίσει όλες τις συνέπειες του κανονισμού 3177/76, δεν μπορεί a posteriori ένα υποτιθέμενο σφάλμα να δικαιολογήσει τη στάση του.

Κατά το δεύτερο λόγο που προβάλλουν οι προσφεύγοντες, η έκδοση του κανονισμού 160/80 είναι αντίθετη προς το άρθρο 65 του Κανονισμού και προς τη νέα μέθοδο αναπροσαρμογής που έχει καθιερωθεί το 1976. Σύμφωνα με την απόφαση της 5ης Ιουνίου 1973 (Επιτροπή κατά Συμβουλίου, 81/72, Recueil σ. 575), κατά την ετήσια αναπροσαρμογή του επιπέδου αποδοχών για το έτος 1979, το Συμβούλιο όφειλε να τηρήσει τα κριτήρια τα οποία το ίδιο είχε θεσπίσει εκδίδοντας τη νέα μέθοδο αναπροσαρμογής. Η μέθοδος αυτή όμως δεν προβλέπει ότι το Συμβούλιο μπορεί να επανεξετάζει το επίπεδο αποδοχών κατά την περίοδο αναφοράς, εν προκειμένω την περίοδο μεταξύ 1ης Ιουλίου 1978 και 30ής Ιουνίου 1979. Το Συμβούλιο επομένως δεν μπορούσε να προβεί σε αναπροσαρμογή για το έτος 1979 βάσει τροποποιημένων πινάκων. Ο μοναδικός λόγος που μπορούσε στη συγκεκριμένη περίπτωση να δικαιολογήσει παρέκκλιση από τη μέθοδο αναπροσαρμογής θα ήταν κάποιο σφάλμα που διαπράχθηκε προηγουμένως κατά τον καταρτισμό των πινάκων. Το Συμβούλιο, όμως, εκδίδοντας τον κανονισμό 160/80, δεν επανόρθωσε κανένα σφάλμα· απεναντίας, επανήλθε επί της μισθολογικής πολιτικής την οποία είχε καθορίσει το 1976.

Με τον τέταρτο και πέμπτο λόγο, στο πλαίσιο αυτό, οι προσφεύγοντες επικαλούνται επίσης την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και των κεκτημένων δικαιωμάτων.

Η προβλεπόμενη ρήτρα αναθεώρησης της νέας μεθόδου αναπροσαρμογής επέτρεψε

στο Συμβούλιο, καταρχάς κατά την έκδοση του κανονισμού 2859/77 και έπειτα το 1978, να τροποποιήσει για το μέλλον τη μέθοδο ενσωμάτωσης των διορθωτικών συντελεστών στον πίνακα αποδοχών χάρη στην παρεμβολή ενός μαθηματικού τύπου αναπροσαρμογής των φορολογητέων κλιμακίων των αποδοχών, σύμφωνα με την άποψη των εκπροσώπων του προσωπικού το 1976. Το Συμβούλιο όμως προσέβαλε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των προσφευγόντων για την τήρηση της καθιερωμένης μεθόδου διότι έκανε χρήση της ρήτρας αναθεώρησης προκειμένου να επανεξεταστεί η ενσωμάτωση των διορθωτικών συντελεστών στον πίνακα αποδοχών.

Επιπλέον, από τον κανονισμό 3177/76 έχουν γεννηθεί κεκτημένα δικαιώματα των προσφευγόντων για τη διατήρηση των μισθολογικών πινάκων που προκύπτουν από την εφαρμογή της μεθόδου ενσωμάτωσης των διορθωτικών συντελεστών που ίσχυαν τότε, προκειμένου να αναπροσαρμόζονται αργότερα κατ' έτος οι αποδοχές τους.

Με τον έκτο λόγο οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν, τέλος, ότι ο κανονισμός 160/80 εκδόθηκε κατά παράβαση ουσιώδους τύπου. Η βούληση του Συμβουλίου να εκδώσει τον κανονισμό είχε διαμορφωθεί προτού ακόμη γίνει γνωστή η άλλωστε αρνητική γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το Συμβούλιο εξάλλου δεν τήρησε ούτε τη διαδικασία διαβούλευσης που ζήτησε το Κοινοβούλιο σε εφαρμογή της κοινής δήλωσης της 4ης Μαρτίου 1975 (JO C 89, σ. 1), ούτε τη διαδικασία διαλόγου με το προσωπικό την οποία περάτωσε πριν ακόμη εκδοθεί η γνώμη του Κοινοβουλίου.

Όσον αφορά τους λόγους στους οποίους στηρίζεται ο κανονισμός 160/80, η *Επιτροπή, καθής*, σημειώνει ότι στόχος στον οποίο απέβλεψε η ενσωμάτωση των διορθωτικών συντελεστών στο μισθολογικό πίνακα ήταν να κατέλθει στο 100 % ο διορθωτικός συντελεστής για το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο και έτσι οι διορθωτικοί συντελεστές να αποκτήσουν τον πραγματικό τους ρόλο, να αντισταθμίζουν δηλαδή τις διαφορές στο κόστος ζωής μεταξύ των διαφόρων τόπων υπηρεσίας. Οι ανισότητες που επήλθαν δεν αποτελούν παρά παρεπόμενες συνέπειες χωρίς να μπορεί να υποστηριχθεί ότι τις επιδίωξε το Συμβούλιο. Το Συμβούλιο βέβαια δεν αγνοούσε ότι η ενσωμάτωση των διορθωτικών συντελεστών θα επέφερε ορισμένες ανισότητες, συγχρόνως όμως αιφνιδιάστηκε από το ύψος των χρηματικών αυξήσεων που χορηγήθηκαν σε ορισμένους υπαλλήλους και από τη ζημία που υπέστησαν άλλοι. Υπό τις συνθήκες αυτές δεν είναι δυνατόν να ελέγχεται το Συμβούλιο γιατί απάλειψε τις ανισότητες αυτές, κατά μείζονα λόγο διότι στην απόφαση της 29ης Ιουνίου 1976 είχε ρητά προβλεφθεί, για το σκοπό αυτό, ρήτρα αναθεώρησης.

Ως προς την έλλειψη προνοίας που προσάπτεται στο Συμβούλιο, η Επιτροπή απαντά ότι η ύπαρξη διαφορετικής γνώμης δεν θίγει τη νομιμότητα ενός κανονισμού. Το Συμβούλιο εξάλλου, ως αρμόδια αρχή για τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων, δικαιούται να επιφέρει σ' αυτόν ανά πάσα στιγμή τις τροποποιήσεις τις οποίες κρίνει ενδεδειγμένες προς το συμφέρον της υπηρεσίας.

Η εκκαθάριση του μισθολογικού πίνακα δεν αντιβαίνει επίσης προς το άρθρο 65 του Κανονισμού ή προς την απόφαση της 29ης Ιουνίου 1976. Μοναδικός στόχος του καθορισμού των νέων πινάκων ήταν να εξαλειφθεί η αιτία που προκαλούσε τις ανισότητες, οι οποίες μετακυλίονται από έτος σε έτος, και έτσι να αποφευχθεί ορισμένοι

υπάλληλοι να πραγματοποιούν συμπληρωματικά κέρδη ξένα προς την πολιτική αποδοχών η οποία ακολουθείται βάσει της νέας μεθόδου αναπροσαρμογής. Εξάλλου, οι κανονισμοί 160 και 161/80 δεν παρεκκλίνουν από τη μισθολογική πολιτική στην οποία βασίστηκε η απόφαση της 29ης Ιουνίου 1976. Η πολιτική αυτή απέβλεπε πράγματι να διασφαλίζει μεσοπρόθεσμα εξέλιξη των αποδοχών των κοινοτικών υπαλλήλων παράλληλη προς τη μέση εξέλιξη των αποδοχών των διαφόρων κατηγοριών δημοσίων εθνικών υπαλλήλων η οποία σημειώνεται στα κράτη μέλη.

Επειδή η ρήτρα αναθεώρησης είχε ακριβώς ως στόχο να μπορεί το Συμβούλιο να βελτιώνει τη μέθοδο αναπροσαρμογής και να απαλείφει έτσι τις ανισότητες που ενδεχομένως προκύπτουν από τη μέθοδο, οι προσφεύγοντες δεν μπορούν να επικαλούνται δικαιολογημένη εμπιστοσύνη. Πράγματι, οι εκπρόσωποι του προσωπικού όφειλαν να αναμείνουν μέχρις ότου το Συμβούλιο λάβει στο μέλλον όλα τα πρόσφορα μέτρα για την εξάλειψη ενδεχομένων ανισοτήτων.

Η Επιτροπή παρατηρεί στη συνέχεια ότι ο κανονισμός 160/80 δεν ισχύει αναδρομικά σε βάρος των υπαλλήλων. Οι εκκαθαρισμένοι πίνακες έχουν μεν εφαρμογή από 1ης Ιουλίου 1979, ο κανονισμός όμως προβλέπει πράγματι ότι οι μόνιμοι και οι λοιποί υπάλληλοι, των οποίων οι χρηματικές απολαυές έχουν μειωθεί κατ' ακολουθία, δεν θα επιστρέψουν κανένα ποσό από τις χρηματικές απολαυές που εισέπραξαν κατά την περίοδο που εκτείνεται από 1ης Ιουλίου 1979 μέχρι της ημερομηνίας που άρχισε να ισχύει ο κανονισμός. Ο κανονισμός επομένως δεν θίγει τα κεκτημένα δικαιώματα. Αντίθετα, με τη θέσπιση μεταβατικού καθεστώτος υπέρ των ίδιων υπαλλήλων, το Συμβούλιο μάλλον τους διασφάλισε για το μέλλον τη διατήρηση των παλιών καθαρών αποδοχών. Κατόπιν της ετήσιας αναπροσαρμογής των αποδοχών του 1979, βάσει του κανονισμού 161/80, περίττευε άλλωστε η εφαρμογή αυτού του μεταβατικού καθεστώτος.

Τέλος, δεν συντρέχει ούτε παράβαση ουσιώδους τύπου. Το Συμβούλιο, προτού εκδώσει τον κανονισμό 160/80 στις 21 Ιανουαρίου 1980, ανέμενε να του περιέλθει η γνώμη του Κοινοβουλίου που εκδόθηκε στις 18 Ιανουαρίου 1980 έτσι ώστε να είναι σε θέση να λάβει γνώση της. Η διαβούλευση εξάλλου μεταξύ των κοινοτικών οργάνων, η οποία προβλέπεται από την κοινή δήλωση της 4ης Μαρτίου 1975, δεν είχε εφαρμογή εν προκειμένω διότι η πρόταση της Επιτροπής δεν ενείχε αξιοσημείωτες χρηματικές συνέπειες. Τέλος, η διαδικασία διαλόγου με τους εκπρόσωπους του προσωπικού ακολούθησε τη δική της οδό η οποία άλλωστε δεν έχει καμιά σχέση με την ύπαρξη ή την έλλειψη της γνώμης του Κοινοβουλίου.

Στην απάντησή τους οι *προσφεύγοντες* αναπτύσσουν τα επιχειρήματά τους επί ορισμένων λόγων.

Προς υποστήριξη του ισχυρισμού τους ότι το Συμβούλιο είχε οπωσδήποτε επίγνωση των ανισοτήτων που θα προκαλούσε ο κανονισμός 3177/76, οι προσφεύγοντες αναφέρονται σε δύο συμπληρωματικά έγγραφα.

Οι αιτιολογικές σκέψεις της πρότασης για τροποποίηση του κανονισμού 3177/76, τις οποίες υπέβαλε η Επιτροπή στο Συμβούλιο στις 18 Ιουλίου 1977, αναφέρουν:

«... αυτού του είδους η εφαρμογή της ενσωμάτωσης του διορθωτικού συντελεστή συνεπάγεται αυξήσεις, ενίοτε σημαντικές, για τους εν ενεργεία υπαλλήλους και μειώ-

σεις, επίσης σοβαρές, για αρκετούς συνταξιούχους ή υπαλλήλους που δικαιούνται αποζημίωση λόγω εξόδου από την υπηρεσία δυνάμει των ειδικών μέτρων που εκδόθηκαν στο πλαίσιο των κανονισμών 259/68, 2530/72 και 1543/73.

Η ομάδα των εθνικών εμπειρογνωμόνων (ομάδα "κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης") εξέτασε την ανισότητα των χρηματικών παροχών.

Αντίθετα, δεν είχε προβλεφθεί ότι η ενσωμάτωση αυτή θα προκαλούσε ζημίες σε ορισμένο αριθμό περιπτώσεων.»

Σε έγγραφο της 8ης Νοεμβρίου 1977 της γενικής διεύθυνσης προσωπικού και διοίκησης της Επιτροπής, το οποίο περιέχει τα πρακτικά της σύσκεψης της 28ης Οκτωβρίου 1977 σχετικά με την έκθεση 1977 για την ετήσια εξέταση των αποδοχών, όσον αφορά τη μέθοδο ενσωμάτωσης των διορθωτικών συντελεστών αναφέρεται:

«Παρόλον που οι αντιπροσωπείες του Συμβουλίου είχαν πλήρη συνείδηση του γεγονότος ότι η ενέργεια αυτή δεν μπορούσε να είναι εντελώς ουδέτερη, εντούτοις έχουν αιφνιδιαστεί από τις αυξήσεις που σημειώθηκαν σε πάρα πολλές περιπτώσεις.»

Κατά τους προσφεύγοντες, δεν ήταν ωστόσο δυνατό το Συμβούλιο να πλανάται ως προς το μέγεθος των χρηματικών συνεπειών της ενσωμάτωσης των διορθωτικών συντελεστών, διότι ήδη το 1972 είχε γίνει κατά παρόμοιο τρόπο ενσωμάτωση ενός διορθωτικού συντελεστή της τάξεως του 128 και είχε γίνει ιδιαίτερα αισθητή η έκταση των αποτελεσμάτων της.

Από αυτά αποδεικνύεται ότι το Συμβούλιο, ενσωματώνοντας τους διορθωτικούς συντελεστές με βάση την περίπτωση του «άγαμου υπάλληλου που δεν δικαιούται διαφόρων αποζημιώσεων», προσανατόλισε με πλήρη επίγνωση τη μισθοδοτική πολιτική σε όφελος των αρχηγών οικογένειας και των δικαιουμένων αποζημίωση αποδημίας. Οι αιτιολογικές σκέψεις επομένως του κανονισμού 160/80 είναι εσφαλμένες καθόσο ο στόχος του ήταν να επανέλθει στα αποτελέσματα μιας μεθόδου ενσωμάτωσης των διορθωτικών συντελεστών η οποία είχε επιλεγεί εσκεμμένα.

Στο πλαίσιο των λόγων περί παραβίασης της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και των κεκτημένων δικαιωμάτων, οι προσφεύγοντες σημειώνουν ότι τους είναι εντελώς αδιάφορο το μεταβατικό καθεστώς το οποίο απέκλειε οιαδήποτε επιστροφή των ποσών που είχαν πράγματι καταβληθεί κατά το παρελθόν και διατηρούσε τις καθαρές αποδοχές για το μέλλον στο επίπεδο της 30ής Ιουνίου 1979. Σημασία γι' αυτούς έχει ότι οι αποδοχές δεν αυξήθηκαν πέρα από το ποσό που είχε οριστεί στις 30 Ιουνίου 1979, και μάλιστα μέχρις ότου οι αποδοχές που είχαν υπολογιστεί βάσει των αναπροσαρμοσμένων πινάκων φθάσουν στο επίπεδο των αποδοχών οι οποίες είχαν υπολογιστεί βάσει των πινάκων που ίσχυαν στις 30 Ιουνίου 1979. Πράγματι, το μεταβατικό καθεστώς δεν ήταν τέτοιας φύσης που να προστατεύει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των προσφευγόντων για την αύξηση των πινάκων πέρα από το επίπεδο της 30ής Ιουνίου 1979 ανάλογα με το ποσοστό εξέλιξης που καθορίζεται σύμφωνα με τη μέθοδο αναπροσαρμογής η οποία συμφωνήθηκε το 1976.

Επ' αυτού οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι η ρήτρα αναθεώρησης, η οποία προβλέπεται στην απόφαση της 29ης Ιουνίου 1976, δεν είχε ποτέ την έννοια μέτρου προστασίας που να μπορεί να προσβάλει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη για τη διατήρηση των αποτελεσμάτων μιας απόφασης που έχει ληφθεί. Πράγματι, η ρήτρα αυτή επιτρέπει στο Συμβούλιο να επιφέρει μόνο ενδεχόμενες βελτιώσεις στο καθιερωμένο σύστημα και να εξαλείψει ενδεχόμενες ανισότητες αποκλειστικά για το μέλλον. Με την προοπτική αυτή είχε πράγ-

ματι θεωρηθεί ως οριστική λύση του προβλήματος των ανισοτήτων που προκαλούνται από την ενσωμάτωση των διορθωτικών συντελεστών η καθιέρωση το 1978 ενός μαθηματικού τύπου για τη μελλοντική αναπροσαρμογή των φορολογητέων κλιμακίων.

Τέλος, όσον αφορά την παραβίαση ουσιώδους τύπου, οι προσφεύγοντες παρατηρούν ότι στις 17 Ιανουαρίου 1980, προτού ακόμη γίνει γνωστή η γνώμη του Κοινοβουλίου, το Συμβούλιο ανακοίνωσε στο προσωπικό ότι είχε αποφασίσει να εκδώσει τον κανονισμό 160/80 και ότι πρέπει αυτή ακριβώς η ημερομηνία να ληφθεί υπόψη για να κριθεί η μη τήρηση εκ μέρους του Συμβουλίου της διαδικασίας διαβούλευσης με το Κοινοβούλιο. Εν πάση περιπτώσει, το γεγονός ότι ο κανονισμός φέρει την ημερομηνία της 21ης Ιανουαρίου, δηλαδή τρεις ημέρες — από τις οποίες η μία Σάββατο και η άλλη Κυριακή — μετά την έκδοση της γνώμης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αποδεικνύει ότι το Συμβούλιο δεν της απέδωσε καμιά σημασία. Εξάλλου, αν ληφθούν υπόψη οι δεσμεύσεις που είχαν αναληφθεί για διαβούλευση μεταξύ των κοινοτικών οργάνων και για διάλογο με τους εκπρόσωπους του προσωπικού, το Συμβούλιο δεν ήταν αρμόδιο να καθορίσει μονομερώς την εξέλιξη των διαδικασιών αυτών.

Στην ανταπάντησή της η *Επιτροπή* παρατηρεί ότι τα συμπληρωματικά έγγραφα που προσκομίστηκαν ως απάντηση, κατά τα οποία το Συμβούλιο αιφνιδιάστηκε από το μέγεθος των ανισοτήτων, απλώς επιβεβαιώνουν την ακρίβεια των αιτιολογικών σκέψεων του κανονισμού 160/80. Το Συμβούλιο άλλωστε, αν ήθελε πράγματι να ευνοήσει ορισμένους υπαλλήλους, διέθετε απλούστερα μέσα.

Ως προς τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη και τα κεκτημένα δικαιώματα, η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο κανονισμός 160/80 στηρίζεται στο άρθρο 24 της Συνθήκης περί ιδρύσεως ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ότι συνιστά κανονισμό που τροποποιεί τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων. Δεν εντάσσεται επομένως στις λεπτομέρειες εφαρμογής που έχει υπόψη του το άρθρο 65 και η μέθοδος αναπροσαρμογής της 29ης Ιουνίου 1976. Σε αυτές έχει βασιστεί ο κανονισμός 161/80. Αν και, εξάλλου, η ρήτρα αναθεώρησης αφορά καταρχήν την ίδια τη μέθοδο αναπροσαρμογής, δεν ευσταθεί βέβαια ο ισχυρισμός ότι η ρήτρα αυτή δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εξάλειψη των ανισοτήτων που προκαλούνται από τις ετήσιες αναπροσαρμογές των αποδοχών κατ' εφαρμογή της μεθόδου αυτής. Επιπλέον, ο κανονισμός 160/80 είχε ως στόχο να αποκαταστήσει στο μέλλον την ισότητα μεταξύ όλων των υπαλλήλων μονίμων και λοιπών, χωρίς να επανεξετάζει τις καθυστερούμενες διαφορές μισθού υπό το κράτος του προϊσχύσαντος κανόνα (πρβλ. απόφαση της 19. 3. 1975, Gillet 28/74, Recueil σ. 473).

Όσον αφορά την παραβίαση ουσιώδους τύπου, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ο κανονισμός 160/80 φέρει ημερομηνία 21 Ιανουαρίου 1980 και είναι επομένως μεταγενέστερος της γνώμης του Κοινοβουλίου, έστω και αν σχέδια και προθέσεις είχαν προωθηθεί ή δηλωθεί πριν από την ημέρα αυτή.

IV — Προφορική διαδικασία

Οι διάδικοι αγόρευσαν στη συνεδρίαση της 15ης Σεπτεμβρίου 1983.

Η γενική εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις της στη συνεδρίαση της 10ης Νοεμβρίου 1983.

Σκεπτικό

1 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 27 Οκτωβρίου 1980, ο Michel Advernier και 291 άλλοι υπάλληλοι της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησαν, δυνάμει του άρθρου 179 της Συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή με την οποία ζητούν την ακύρωση της απόφασης της Επιτροπής της 28ης Ιουλίου 1980, η οποία απέρριψε τη διοικητική ένσταση που είχαν υποβάλει ομαδικά οι προσφεύγοντες κατά της απόφασης της Επιτροπής με την οποία υπολόγισε τα εκκαθαριστικά σημειώματα των αποδοχών τους για το μήνα Μάρτιο 1980 καθώς και τα εκκαθαριστικά σημειώματά των καθυστερουμένων αποδοχών τους βάσει του κανονισμού 160/80 του Συμβουλίου της 21ης Ιανουαρίου 1980, περί τροποποιήσεως του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και του καθεστώτος του εφαρμοζομένου στο λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων αυτών (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/002, σ. 131).

2 Οι προσφεύγοντες επικαλούνται έξι λόγους, με τους οποίους αμφισβητούν το κύρος του κανονισμού 160/80, του οποίου η νομιμότητα προσβάλλεται με ένσταση ελλείψεως νομιμότητας.

3 Ο πρώτος λόγος στηρίζεται σε πεπλανημένη αιτιολογία του κανονισμού. Οι αιτιολογικές σκέψεις του αναφέρονται στην ανάγκη να διορθωθούν οι «μη ηθελημένες» προσαυξήσεις των αποδοχών που προκλήθηκαν από την ενσωμάτωση του διορθωτικού συντελεστή στους μισθολογικούς πίνακες των υπαλλήλων, ενώ στην πραγματικότητα το Συμβούλιο είχε προειδοποιηθεί για τους κινδύνους που ήσαν συνυφασμένοι με τον τρόπο με τον οποίο έγινε η ενσωμάτωση αυτή και για τις ανισότητες που θα προέκυπταν· προβαίνοντας, εντούτοις, στην ενέργεια αυτή, το Συμβούλιο ενήργησε, επομένως, με πλήρη επίγνωση της κατάστασης.

4 Η ενσωμάτωση του διορθωτικού συντελεστή στους πίνακες βασικών μισθών που προβλέπονται από τον Κανονισμό αποφασίστηκε από το Συμβούλιο στις 29 Ιουνίου 1976, στο πλαίσιο μιας νέας μεθόδου αναπροσαρμογής των αποδοχών των υπαλλήλων. Η ενσωμάτωση πραγματοποιήθηκε με τον κανονισμό 3177/76 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1976, περί αναπροσαρμογής των αποδοχών και των συντάξεων των μονίμων και των λοιπών υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και των διορθωτικών συντελεστών των εν λόγω αποδοχών και συντάξεων (JO L 359, σ. 1). Ο κανονισμός αυτός θέσπισε νέους πίνακες που ισχύουν από 1ης Ιανουαρίου 1977 και συγχρόνως μείωσε το διορθωτικό συντελεστή για το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο στο 100 ενώ είχε καθοριστεί στο 157,8 από 1ης Ιουλίου 1976.

5 Από τα στοιχεία αυτά η Επιτροπή συνάγει ότι το Συμβούλιο επιδίωξε τότε να μειώσει στο 100 το διορθωτικό συντελεστή για το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο προκειμένου οι συντελεστές αυτοί να αποκτήσουν την πραγματική τους λειτουργία, σύμφωνα με το άρθρο 64 του Κανονισμού, δηλαδή την αντιστάθμιση των διαφορών του κόστους ζωής στους διάφορους τόπους υπηρεσίας. Αν βέβαια η ενέργεια αυτή προκάλεσε ανισότητες, που οφείλονται ιδίως στο γεγονός ότι η αύξηση του πίνακα — σκοπός της οποίας είναι να εξουδετερώσει την αύξηση του φόρου που προκύπτει από την ενσωμάτωση του διορθωτικού συντελεστή — είχε υπολογιστεί βάσει της κατάστασης άγαμου υπαλλήλου που δεν δικαιούται τις διάφορες αποζημιώσεις, εντούτοις οι ανισότητες αυτές αποτελούσαν απλώς δευτερεύοντα και μη ηθελημένα αποτελέσματα της εν λόγω μεταρρύθμισης.

6 Η Επιτροπή προσθέτει ότι το Συμβούλιο είχε επίγνωση των κινδύνων που συνεπαγόταν η νέα μέθοδος· πράγματι, η απόφαση της 29ης Ιουνίου 1976, η οποία καθορίζει τη μέθοδο αυτή, περιλαμβάνει ρήτρα αναθεώρησης για ενδεχόμενες μεταγενέστερες βελτιώσεις και «για να αρθούν ενδεχόμενες ανισότητες». Το Συμβούλιο εντούτοις αιφνιδιάστηκε από την έκταση των προσαυξήσεων των αποδοχών ορισμένων υπαλλήλων. Η Επιτροπή σημειώνει ότι πράγματι ο κανονισμός 160/80 εξάλειψε τις ανισότητες τροποποιώντας τον πίνακα αποδοχών και προβλέποντας ότι ο «εκκαθαρισμένος» με τον τρόπο αυτό πίνακας θα χρησιμεύσει στο εξής ως βάση για τον υπολογισμό των μελλοντικών αναπροσαρμογών των αποδοχών.

7 Πρέπει να παρατηρηθεί ότι οι αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 160/80 αναφέρουν ρητά ότι, μετά την ενσωμάτωση του διορθωτικού συντελεστή 157,8 στους πίνακες βασικών μισθών, διαπιστώθηκε ότι «ο τρόπος με τον οποίο έγινε η ενσωμάτωση αυτή προκάλεσε μη ηθελημένες προσαυξήσεις των αποδοχών» και ότι για το λόγο αυτό «κρίνεται σκόπιμο να αποκατασταθεί η κατάσταση αυτή δι' αναπροσαρμογής των πινάκων βασικών αποδοχών». Έτσι, ο ίδιος ο κανονισμός υποδεικνύει στις αιτιολογικές σκέψεις του ότι αποβλέπει να θεραπεύσει ορισμένες καταστάσεις που αναφάνηκαν μετά τη μεταρρύθμιση του 1976 και όπου σημειώθηκαν προσαυξήσεις των αποδοχών οι οποίες δεν έχουν σχέση με την μεταρρύθμιση αυτή.

8 Οι σκέψεις αυτές συνιστούν επαρκή αιτιολογία της εργασίας που αποκλήθηκε «εκκαθάριση του μισθολογικού πίνακα». Ειδικότερα, από τις αποφάσεις και τους κανονισμούς που προηγούνται του κανονισμού 160/80 δεν συνάγεται

καθόλου ότι το Συμβούλιο, στο πλαίσιο της μεθόδου αναπροσαρμογής των αποδοχών η οποία είχε επιλεγεί το 1976, θέλησε να ευνοήσει ορισμένους υπαλλήλους σε σχέση με άλλους, αλλά να ρυθμίσει την ενσωμάτωση του διορθωτικού συντελεστή στο μισθολογικό πίνακα κατά τρόπο που απαιτούσε αργότερα εξάλειψη ορισμένων ανισοτήτων των οποίων το μέγεθος άλλωστε είχε τότε υποτιμηθεί.

9 Ο δεύτερος λόγος στηρίζεται στην παράβαση κανόνων δικαίου καθόσο το Συμβούλιο δεν τήρησε τα κριτήρια, τα οποία είχε το ίδιο θέσει εκδίδοντας την απόφαση του 1976 σχετικά με τη μέθοδο αναπροσαρμογής αποδοχών. Ενώ ο κανονισμός 3177/76 συνιστούσε ορθή εφαρμογή της μεθόδου αναπροσαρμογής όπως την είχε καθορίσει η απόφαση αυτή, ο κανονισμός 160/80 έχει σκοπό να επανέλθει επί της εφαρμογής αυτής διενεργώντας αναπροσαρμογή των βασικών μισθών και έτσι να υπαναχωρήσει από τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στο θέμα αναπροσαρμογής των αποδοχών.

10 Κατά την Επιτροπή, ο καταρτισμός των νέων πινάκων αποδοχών βάσει του κανονισμού 160/80 δεν αντιβαίνει στη μισθολογική πολιτική που καθόρισε η απόφαση του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1976, στόχος της οποίας ήταν να διασφαλίσει μεσοπρόθεσμα στους κοινοτικούς υπαλλήλους εξέλιξη αποδοχών παράλληλη προς τη μέση εξέλιξη των μισθών διαφόρων κατηγοριών εθνικών δημοσίων υπαλλήλων, η οποία σημειώθηκε στα κράτη μέλη. Ο καταρτισμός των νέων πινάκων το 1980 είχε ως μοναδική επιδίωξη ορισμένοι υπάλληλοι να μην πραγματοποιήσουν συμπληρωματικά κέρδη ξένα προς το σκοπό της μεταρρύθμισης του 1976.

11 Ο λόγος είναι απορριπτέος. Αφενός μεν δεν λαμβάνει υπόψη ότι το Συμβούλιο είχε περιλάβει στην απόφαση του 1976 μια ρήτρα αναθεώρησης, η οποία αφορούσε ιδίως τις ανισότητες που θα ήταν δυνατό να προκληθούν από την ενσωμάτωση του διορθωτικού συντελεστή στον πίνακα. Αφετέρου δε, η μέθοδος που θεσπίστηκε με την εν λόγω απόφαση απέβλεπε στην εφαρμογή του άρθρου 65 του Κανονισμού· μολονότι επομένως πιθανό αποτέλεσμά της ήταν να δεσμεύσει το Συμβούλιο στην άσκηση της εξουσίας που του παρέχει το άρθρο 65 να αναπροσαρμόζει τις αποδοχές, η μέθοδος ωστόσο δεν θίγει τον κανονισμό 160/80, ο οποίος τροποποιεί τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων

σύμφωνα με το άρθρο 24 της συνθήκης περί ιδρύσεως ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, και έχει εκδοθεί κατά τις διαδικασίες και με τις εγγυήσεις που συνεπάγετει μια τέτοια τροποποίηση.

12 Με τον τρίτο λόγο οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι το Συμβούλιο παραβίασε την αρχή της προνοίας καθόσο οι ανισότητες τις οποίες θέλησε να εξαλείψει με τον κανονισμό 160/80 ήσαν συνέπεια ακριβώς της θέσπισης του κανονισμού 3177/76. Το Συμβούλιο θα μπορούσε να αποφύγει την πρόκληση ανισοτήτων αν είχε αναβάλει για αργότερα την ενσωμάτωση του διορθωτικού συντελεστή στο μισθολογικό πίνακα, όπως του πρότειναν οι εκπρόσωποι του προσωπικού, προκειμένου να διενεργήσει τους αναγκαίους υπολογισμούς για την ορθή εκτίμηση ενδεχομένων ανισοτήτων.

13 Η Επιτροπή απαντά ότι η υποτιθέμενη σπουδή κατά την έκδοση του κανονισμού 3177/76 δεν μπορεί να επηρεάσει το κύρος μεταγενέστερου κανονισμού, όπως ο κανονισμός 160/80.

14 Πρέπει να παρατηρηθεί ότι ο λόγος αυτός δεν λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι το αντικείμενο του κανονισμού 3177/76 είναι διαφορετικό από το αντικείμενο του κανονισμού 160/80. Ενώ ο πρώτος αποβλέπει στην εφαρμογή της απόφασης του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1976, ενσωματώνοντας το διορθωτικό συντελεστή στον πίνακα, με την επιφύλαξη μελλοντικής αναθεώρησης, ιδίως όσον αφορά ενδεχόμενες ανισότητες, ο δεύτερος κανονισμός έχει σκοπό ακριβώς να θέσει τέρμα στις ανισότητες αυτές. Εναπόκειται πράγματι στο Συμβούλιο να εξαλείψει το ταχύτερο δυνατόν τις ανισότητες που συνίστανται σε ευνοϊκή μεταχείριση, από άποψη αποδοχών, ορισμένων υπαλλήλων σε σχέση με άλλους. Ο λόγος συνεπώς είναι απορριπτέος.

15 Ο τέταρτος και ο πέμπτος λόγος προσάπτουν στο Συμβούλιο ότι, εκδίδοντας τον κανονισμό 160/80, παραβίασε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και, αντιστοίχως, τα κεκτημένα δικαιώματα των προσφευγόντων.

16 Οι λόγοι αυτοί βασίζονται καταρχάς στην άποψη κατά την οποία ο κανονισμός 160/80 αποκλίνει ουσιωδώς από τη μέθοδο που επέλεξε το Συμβούλιο τον Ιούνιο 1976. Όπως όμως ήδη προκύπτει από τις προεκτεθείσες σκέψεις, ο κανονισμός αυτός δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της μεθόδου που θεσπίστηκε για την πρακτική λειτουργία του άρθρου 65 του Κανονισμού.

17 Οι δύο λόγοι στηρίζονται επίσης σε κάπως διαφορετική άποψη, σύμφωνα με την οποία το Συμβούλιο δεν μπορεί να θίγει τα κεκτημένα, δυνάμει του κανονισμού 3177/76, δικαιώματα των υπαλλήλων, εκτός αν θεσπιστεί νέα μέθοδος αναπροσαρμογής των αποδοχών.

18 Ως προς το σημείο αυτό, πρέπει να υπομνηστεί ότι ο κανονισμός 160/80, ο οποίος ισχύει αναδρομικά από 1ης Ιουλίου 1979, προβλέπει ότι δεν διενεργείται καμιά επιστροφή επί των ποσών που έχουν καταβληθεί μεταξύ της ημερομηνίας αυτής και της ημερομηνίας της θέσεώς του σε ισχύ, δηλαδή της 27ης Ιανουαρίου 1980. Επιπλέον προβλέπει μεταβατικά μέτρα που αποσκοπούν στην προοδευτική απορρόφηση των προσαυξήσεων αυτών χωρίς να προκληθεί μείωση των πραγματικά εισπραττομένων ποσών. Εξάλλου, ο κανονισμός 161/80 του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 1980, περί προσαρμογής των αποδοχών και των συντάξεων των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και των συντελεστών αναπροσαρμογής που εφαρμόζονται επί των αποδοχών και των συντάξεων αυτών (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/002, σ. 135) είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθούν επίσης από 1ης Ιουλίου 1979, οι αποδοχές που προέκυπταν από την εφαρμογή του κανονισμού 160/80 έτσι ώστε, πλην ορισμένων ειδικών περιπτώσεων, απορροφήθηκαν αμέσως οι μειώσεις των βασικών μισθών που είχαν προκληθεί από την εκκαθάριση του πίνακα.

19 Υπό τις συνθήκες αυτές δεν παραβιάστηκαν ούτε η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ούτε κεκτημένα δικαιώματα. Το επιχείρημα των προσφευγόντων, κατά το οποίο, για τη διαπίστωση τέτοιων παραβιάσεων, δεν έχει σημασία να εξεταστεί αν μειώθηκαν ή όχι τα πραγματικώς εισπραττόμενα ποσά αλλά αν για ορισμένη περίοδο δεν αυξήθηκε το ποσό των αποδοχών, πρέπει να απορριφθεί κάτω από τις συγκεκριμένες συνθήκες όπου ο ένδικος κανονισμός αποβλέπει ακριβώς στο να θέσει τέρμα σε αδικαιολόγητες αυξήσεις, όπως οι προκαλούμενες από την εφαρμογή του προηγούμενου πίνακα.

20 Ο έκτος λόγος αφορά την παραβίαση ουσιώδους τύπου. Κατά το λόγο αυτό, το Συμβούλιο εκδίδοντας τον κανονισμό 160/80 στις 21 Ιανουαρίου 1980, ενώ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέφρασε τη γνώμη του μόλις στις 18 Ιανουαρίου 1980, παρέβη την υποχρέωσή του να λάβει υπόψη τη γνώμη αυτή· με την ενέργεια αυτή το Συμβούλιο παρέβη συγχρόνως τους κανόνες που διέπουν το διάλογο μεταξύ του Συμβουλίου και του προσωπικού και οι οποίοι προϋποθέτουν ότι είναι γνωστά όλα τα δεδομένα του προβλήματος. Τέλος το Συμβούλιο παρέβη την κοινή δήλωση για διαβούλευση μεταξύ των κοινοτικών οργάνων, διότι μάταια το Κοινοβούλιο ζήτησε διαβούλευση στην προκειμένη περίπτωση.

21 Η αιτίαση που στηρίζεται στο ότι δεν ελήφθη υπόψη η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στερείται πραγματικής βάσεως. Από τα έγγραφα που συνέταξε η γραμματεία του Συμβουλίου και τα οποία αποτελούν τμήμα της δικογραφίας προκύπτει πράγματι ότι, η Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων αποφάσισε στις 18 Ιανουαρίου 1980 να επανεξετάσει το ζήτημα των αποδοχών του προσωπικού και να συστήσει στο Συμβούλιο να εκδώσει δύο κείμενα κανονισμού και να περιλάβει ορισμένες δηλώσεις στα πρακτικά της συνεδρίασης του Συμβουλίου, αφού είχε πληροφορηθεί ότι η γνώμη που εξέδωσε το Κοινοβούλιο στη συνεδρίαση της ίδιας ημέρας ήταν σύμφωνη προς το σχέδιο γνώμης το οποίο ήδη γνώριζε η Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων. Αποδεικνύεται έτσι ότι το Συμβούλιο έλαβε εγκύρως υπόψη τη γνώμη του Κοινοβουλίου.

22 Όσον αφορά τη διαβούλευση μεταξύ των κοινοτικών οργάνων, οι προσφεύγοντες αναφέρθηκαν στην κοινή δήλωση της Συνέλευσης, του Συμβουλίου και της Επιτροπής της 4ης Μαρτίου 1975 (JO C 89, σ. 1). Η δήλωση αυτή προβλέπει ότι η θεσπιζόμενη διαδικασία διαβούλευσης μπορεί να έχει εφαρμογή για κοινοτικές πράξεις γενικού ενδιαφέροντος με σημαντικές οικονομικές συνέπειες και των οποίων η έκδοση δεν επιβάλλεται από προϋπάρχουσες πράξεις.

23 Η Επιτροπή υποστήριξε ότι δεν συνέτρεχαν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διαδικασίας αυτής, διότι ο κανονισμός 160/80 δεν είναι πράξη με σημαντικές οικονομικές συνέπειες. Οι προσφεύγοντες δεν αντέκρουσαν τον τελευταίο αυτό ισχυρισμό. Υπό τις συνθήκες αυτές, η νομιμότητα του υπό κρίση κανονισμού δεν θίγεται από το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο είχε ζητήσει διαβούλευση. Επομένως, ο λόγος αυτός είναι επίσης απορριπτέος.

24 Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι η προσφυγή είναι απορριπτέα στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

25 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Σύμφωνα όμως με το άρθρο 70 του κανονισμού διαδικασίας, προκειμένου περί προσφυγών υπαλλήλων των Κοινοτήτων, τα όργανα φέρουν τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Koopmans O'Keeffe Bosco

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 19 Ιανουαρίου 1984.

Ο γραμματέας
κ.α.α.

J. A. Pompe

Βοηθός γραμματέας

Ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος

T. Koopmans

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIMONE ROZÈS ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 10 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1983 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

Το Δικαστήριο επιλαμβάνεται προσφυγών που έχουν ασκήσει κατά του κοινοτικού οργάνου στο οποίο υπηρετούν πολλοί υπάλληλοι της Επιτροπής [2], του Συμβουλίου [3] και του Κοινοβουλίου [4] με τις οποίες ζητούν να εξεταστεί η νομιμότητα των κανονισμών του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 1980, περί τροποποιήσεως του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και του καθεστώτος του εφαρμοζομένου στο λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων αυτών, και του κανονισμού 161/80, περί προσαρμογής των αποδοχών και των συντάξεων των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοι-

1 — Μετάφραση από τα γαλλικά.

2 — Υπόθεση 211/80, Michel Advernier κ.λ., και συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 219 έως 228, 230 έως 235, 237, 238 και 240 έως 242/80, Maurice André κ.λ.

3 — Υπόθεση 260/80, Ivar Andersen κ.λ.

4 — Υπόθεση 262/80, Kirsten Andersen κ.λ.